

Amaiur 1522 -2022. Historia eta zuzenbidea bitartez eraikitako oroimenaren erreferentzia gune bat

Urteurrena ospatzea da helburua, gertatu zenari eta horrek egungo gizartean izan dituen ondorioei buruzko azterketa historiko sakon eta integrala eginez.

Abu. 04 - Abu. 05 2022

Kod. G19-22

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2022

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Abu. 04 - Abu. 05 2022

Kokalekua

Arizkunenea Kultur Etxea

Hizkuntzak

Euskara Gaztelera

Balio akademikoa

20 ordu

Antolakuntza Batzordea

Azalpena

2022an, Amaiurko gazteluaren erorketa ezagunaren inguruan gertakarien 500 urteak ospatzen dira; zehazki, data historikoak 1522ko uztaila eta abuztua kokatzen gaitu. Hori dela eta, Udako Ikastaro honek urteurrena ospatzea du helburu eta zehazki 500 urte betetzen direnean ospatzen da.

Ikastaroak, ospe handiko unibertsitatetako aditu eta ikertzaile eskutik gauzatuko da. Eta Amaiurren inguruan denboran zehar sortutako kontakizunen eta XX. eta XXI. mendeetan zehar izan duten eragin sozio-politikoaren azterketa sakona proposatzen du.

Bi jardunaldietan Amaiurrek gure egungo gizartearentzat izan zuen eta esan nahi duen eraginaren berri izango dugu, historiaren eskutik, gatazketan murgildutako Europa baten esparruan gertatutakoak aztertuko ditugu, Amaiurko gaztelua 1522an hartu izanari buruzko azterketa landuaz.

Gainera, ikastaroaren dinamika Amaiurko museora eta gazteluko aztarnategi arkeologikora arkeologoez gidatutako bisitatekin osatuko dugu. 500. Urteurrena oroitzeko hainbat jarduerarekin, hala nola bertako produktuen dastatzea, oroitzapenezko liburu baten aurkezpena eta musika kontzertu batekin, garaiko kanten birsorkuntza barne. Jardunaldia Amaiurren ondorengo mugarri erreferentzialera buruz ere arituko da, baita Nafarroaren konkistak ekarri zuen foru eskubideen ikuspegira eta gaur egun duen potentzialtasunera ere.

Hori guztia, Amaiurko gaztelua konkistatu zeneko urteurrenaren ospakizunen barnean, eta memoria historikoaren erreferentziarako leku berezi honen inguruko ezagutzak indartu eta eguneratzeko helburuarekin.

Helburuak

Amaiurren 1522ko uztaila eta abuztuan gertatutakoak ezagutzea; Gertakari historikoak ezagutzea; Hainbat kontakizunen analisiak eta Foru-eskubideei eta horien eguneratzeari buruzko azterlana.

Amaiurren 500. urteurrena ospatzea.

Amaiurren mugarri erreferentzialak gaur egungo gizartean izan duen eragina.

Ikastaroaren laguntzaile espezifikoak

Amaiurko Gaztelu Elkarte

Programa

2022-08-04

08:50 - 09:05 Erregistroa / Registro

09:05 - 09:15

“Ongietorria “

Joseba Otondo Bikondoa | Baztango Udala - Alkatea

Ixabel Alemán | Amaiurko Udala - Alkatea

09:15 - 09:30

“Ikastaroaren aurkezpena“

Eneko Etxeberria Bereziartua | UPV/EHU - Director del Curso

Itziar Alkorta Idiakez | UPV/EHU - Uda Ikastaroen Zuzendari akademikoa / Directora académica de los Cursos de Verano

---

09:30 - 11:30

Mahai ingurua: “MESA 1. La Europa del siglo XVI. Imagen y memoria de Amaiur“

Presentación

Aitor Pescador | Sociedad de Ciencias Aranzadi (Moderatzailea)

Catalina de Foix. Perfil de una reina renacentista navarra

Álvaro Adot | Universidad de Pau

Margarita de Navarra (1492-1549), Juana de Albret (1528-1572) y Margarita de Valois (1553-1615) reinas de Navarra, promotoras del renacimiento navarro y del feminismo europeo

José Luis Orella | UPV/EHU

Crónicas, relaciones y opúsculos: la cuestión de Navarra en la imprenta áurea (VIDEO)

Javier Ruiz Astiz | UAM

Hitos históricos, imaginarios colectivos, identidad y comunicación

Gaizka Aranguren Urroz | Labrit Pastrimonio

11:30 - 12:00

BREAK: CAFÉ. PATIO ARIZKUNENEA

12:00 - 14:00

Mahai ingurua: “MESA 2. El combate por Navarra. Mitos y nuevos espacios de investigación“

Presentación

Juantxo Agirre Mauleon | Aranzadi (Moderatzailea)

Las mujeres luchaban mientras los hombres guerreaban. La situación de la mujer en la Navarra del siglo XVI

Amaia Nausia Pimoulier | Eusko Ikaskuntza

Numancia, Covadonga, Lepanto, Bailén y... Logroño: la mitificación de un cerco (1521-2022)

Diego Téllez | Universidad de la Rioja

Contexto y características del pensamiento republicano de los siglos XV y XVI y su derrota frente al absolutismo: el caso navarro

ikastaroko jarduera osagarriak / Actividades complementarias

18:00 - 21:00 Desplazamiento en autobús desde Elizondo a Amaiur. Visita guiada partiendo desde la iglesia de Amaiur, parada en el Museo Arqueológico y subida al castillo. Foto grupal en el monolito. A continuación, presentación de libro y concierto en la iglesia. Degustación de productos locales a modo de lunch. Al finalizar, vuelta a Elizondo en autobús

---

2022-08-05

09:30 - 11:30 Mahai ingurua: "MESA 3. Memoria contemporánea y simbología de Amaiur"

Presentación

Gaizka Aranguren Urroz | Periodista (Moderatzailea)

Manuel de Irujo y el movimiento nacionalista vasco frente al monolito de Amaiur

Josu Chueca Inchusta | UPV/EHU

Historia, Memoria y Relatos: la conquista de Navarra, la Ley "paccionada" de 1841 y la guerra del 36 (VIDEO)

Amaia Alvarez Berastegi | UPNA

El monolito de Amaiur y la polémica de la Comisión de Monumentos de Navarra (1922-1927)

Aitor Pescador | Sociedad de Ciencias Aranzadi

Arturo Campión y la "muerte" de Nabarra

Emilio Majuelo | UPNA/NUP

El monolito de Amaiur. Identificación y tendencias políticas en la Navarra del siglo XX

Francisco Javier Caspistegui | UNAV

11:30 - 12:00 BREAK: CAFÉ . PATIO ARIZKUNENEA

12:00 - 13:45 Mahai ingurua: "MESA 4. La pérdida de los derechos forales. Perspectiva de futuro del Derecho Foral en el siglo XXI"

Presentación

Eneko Etxeberria Bereciartua | UPV/EHU (Moderatzailea)

El impacto de la pérdida de los derechos forales

Xabier Irujo Ametzaga | University of Nevada, Reno

Potencialidad futura del Derecho Foral

Aitor Esteban Bravo | Universidad de Deusto

La importancia histórica del derecho foral

Iñaki López Luzuriaga

13:45 - 14:00

CLAUSURA. BRINDIS. Fin

Zuzendaritza

Eneko Etxebarria Bereciartua

UPV/EHU

EHU Zuzenbide Fakultateko irakaslea. Zuzenbide prozesaleko irakasle agregatua, Zuzenbide publikoa. Zuzenbidean doktorea. Zuzenbide-Ekonomikoan lizentziatua.

Irakasleak

Álvaro Adot

Juantxo Agirre Mauleon

Ixabel Alemán

Itziar Alkorta Idiakez

Uda Ikastaroak / Cursos de Verano, Zuzendari akademikoa / Directora académica

---

Zuzenbidean doktorea eta EHUko Zuzenbide Zibileko irakasle titularra. Bere ikerketaren ildo nagusia bioetika da eta gai horren inguruan hainbat monografia, artikuluko zientifiko eta dibulgaziokoak argitaratu ditu. VI eta VII Europako Programa Marko-ko 4 ikerketa-proiektutan parte hartu du, baita Programa Nazionalerako hainbat ikerketa-proiektutan ere. New Yorkeko Hastings Center for Bioethics, Filadelfiako Unibertsitateko Center for Bioethics eta Bordeleko Unibertsitateko irakasle bisitaria izan da. Eusko Ikaskuntzako idazkari nagusia izan zen, eta ondoren Jakiundekoa, Zientzia, Arte eta Letren Akademiakoa. UPV/EHUko irakaskuntzako kalitate eta berrikuntzako errektoreordea 2008 eta 2012 urteen artean, eta hezkuntza-ereduaren garapenaz, kalitate-programez eta unibertsitateko irakasleen prestakuntza eta ebaluazioaz arduratzen da. 2013 eta 2015 urteen artean, Eusko Jaurlaritzako Unibertsitate eta Ikerketa sailburuordea izan zen.

Amaia Alvarez Berastegi

Esteban Anchustegui Igartua

UNIVERSIDAD DEL PAÍS VASCO / EUSKAL HERRIKO UNIBERTSITATEA

Gaizka Aranguren Urroz

Francisco Javier Caspistegui

Josu Chueca Inchusta

UPV/EHU

Aitor Esteban Bravo

Eneko Etxeberria Bereziartua

AZPEITIKO UDALA, DERECHO PUBLICO

Xabier Irujo Ametzaga

University of Nevada, Reno

---

1. Xabier Irujo Ametzaga 2. DNI: 63644077 3. irujo@unr.edu 4. Reno, Nevada 5. Titulua: "The good shepherders": Basque Diaspora in Nevada 6. Abstract: Basques are recognized in the American West as shepherders. They were indeed, good ones, but the Basque American Diaspora is much more than shepherding, it is about great cooks, recognized politicians and a multifaceted, diverse and transnational web of people that through cooperative work have built a diasporic Basque Country in the American West.

Iñaki López Luzuriaga

Emilio Majuelo

Amaia Nausia Pimoulier

Eusko Ikaskuntza

Es doctora en Historia Moderna (Doctorado Europeo) por la Universidad de Navarra (2010). Con anterioridad fue Investigadora en la Universidad de Pisa (2007). Desde mayo de 2009 es Responsable de proyectos de Eusko Ikaskuntza-Sociedad de Estudios Vascos. Su investigación académica se centra básicamente en la problemática femenina durante el Antiguo Régimen. Su tesis doctoral, bajo la dirección del profesor Jesús Mª Usunáriz, giró en torno a la viudedad femenina en la primera Edad Moderna. Otras publicaciones de interés son las monografías *¿Vírgenes o putas? 500 años de adoctrinamiento femenino (1512-2012)*, EREIN, Donostia-San Sebastián, 2012, y junto a Julia Baldó, *Ser Mujer (siglos XIII-XVII)*, Diario de Navarra, Servicio Publicaciones Gobierno de Navarra, 2012. Entre sus artículos en revistas podrían reseñarse los siguientes: "Suegros, nueras y viudas ante los tribunales. La restitución de dotes (siglos XVI y XVII)", en Usunáriz, J. M^a y García Bourrellier, R. (coords.) entre otros.

José Luis Orella

Joseba Otondo Bikondoa

Baztango Udala

Joseba Otondo Biondoa (Elizondo 1977) Ikus-Entzunezko Komunikazioan lizentziaduna EHUUn Gizarte komunikazioa doktorego graduondokoa egina. Geografiako ikasketak Baztango alkatea 2015etik

Aitor Pescador

Javier Ruiz Astiz

Diego Téllez

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2022-08-04 ARTE
Orokorra	80,00 EUR
Matrikula murriztua orokorra	68,00 EUR
Matrikula exentzia	56,00 EUR
Ikastaroak guztiontzat	68,00 EUR
Donostia Kultura	68,00 EUR
Elkar	68,00 EUR
Euskaltegi edo autoikaskuntzarako zentro homologatatuko kide	68,00 EUR

Kokalekua

Arizkunenea Kultur Etxea

Jaime Urrutia kalea 14, 31700 Elizondo, Nafarroa

Nafarroa